

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет історії та філософії
Кафедра археології, етнології та всесвітньої історії

Силабус курсу

Міфологія в історії та культурі

Обсяг	3 кредити, 90 годин
Семестр, рік навчання	2-й семестр
Дні, час, місце	Час і місце (номер аудиторії, лабораторії, студії тощо) проведення навчальної дисципліни визначається відповідно до затвердженого розкладу занять.
Викладач	Сминтина Олена Валентинівна, докторка історичних наук, професорка, завідувачка кафедри археології, етнології та всесвітньої історії, керівник Центру історії та культури Італії імені Дж. Гарібальді
Контактний телефон	+380677863247
E-mail	smyntyntyna_olena@onu.edu.ua
Робоче місце	Аудиторії № 2 та 3 історичного корпусу ФІФ за адресою вул. Університетська, 12
Консультації	Розклад консультацій складається відповідно до затвердженого розкладу занять

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через очні зустрічі, **E-mail**, соціальні мережі (вибір соцмережі буде здійснений за погодженням зі здобувачами) та Google-Клас.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс спрямований на формування у здобувачів знання про спільне й особливе розвитку міфології на різних етапах розвитку світових цивілізацій, практичних навичок аналізу та інтерпретації культурного контексту та семантики міфів народів світу, вміння критично оцінювати практичне значення міфології та міфотворчості в історії та культурі давніх та сучасних суспільств. В ході вивчення курсу будуть розглянуті поняття про міф,

міфологічне мислення, чарівну казку та міфологеми, міфологічного героя та міфологічний сюжет. Разом зі здобувачами поринемо у розмаїття космогонічних, етіологічних, есхатологічних міфів, у героїчний епос, астральні, антропогонічні, календарні та інші міф та з'ясуємо їх спільне та особливе у часі та просторі. Окремо буде звернута увага на міфологічні сюжети в сучасному світі, зокрема, на політичні міфі та міфотворчість.

Предмет вивчення дисципліни: міфологія народів світу як специфічний форма давніх та сучасних культурних практик від первісності до наших днів (з акцентом на міфологію первісної доби та епохи ранніх цивілізацій).

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі): Дисципліну варто вивчати на підставі набутих здобувачами базових знань з історії України та світу, зокрема, первісної та стародавньої історії. Специфічні пререквізити відсутні.

Мета курсу: сформувати у студентів здатність аналізувати та інтерпретувати міфологічні системи та міфи первісної доби та ранніх етапів розвитку цивілізації.

Завдання дисципліни:

- сформувати у здобувачів знання про спільне й особливе розвитку міфології в первісну добу, в епоху політогенезу та на ранніх етапах розвитку цивілізації;
- сформувати у здобувачів практичні навички аналізу та інтерпретації культурного контексту та семантики міфів народів світу;
- сформувати у здобувачів вміння критично оцінювати практичне значення міфології та міфотворчості в історії та культурі давніх та сучасних суспільств.

Очікувані результати:

У результаті вивчення курсу «Міфологія в історії та культурі» здобувач повинен

знати: теоретичні основи вивчення давньої міфології; просторові та хронологічні особливості міфологічних систем народів світу; специфіку еволюції в часі та просторі міфологічних сюжетів та персонажів, особливості їх втілення у культурах народів світу.

вміти: володіти понятійним та категоріальним апаратом опрацювання міфології; прийомами та навичками виявлення, аналізу та інтерпретації символіки, утилітарного та культурного контекстів міфології народів світу, розуміти семантику міфів та вплив давньої міфології на сучасну культуру.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій, практичних занять та організації самостійної роботи студентів.

Розподіл годин на денному відділенні: лекції 16 год., практичні заняття 14 год., самостійна робота студентів 60 год.

Розподіл годин на заочному відділенні: лекції 6 год., практичні заняття 4 год., самостійна робота студентів 80 год.

Програма курсу базується на застосуванні історичного, проблемно-хронологічного, історико-порівняльного, статистичного та інших методів історичного дослідження, методів та прийомів семіотики та семіології, а також на основі впровадження цифрових технологій навчання.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Методологія дослідження міфології, сучасні підходи до збирання, ідентифікації та інтерпретації міфів.

Тема 2. Поняття про міф. Міф та міфологія як форма історії та форма культури. Міфологічне мислення. Міфологема, міфема, міфонім. Мономіф та псевдоміф. Міфологічний герой та міфологічний сюжет. Міф та чарівна казка.

Тема 3. Космогонічні, етіологічні та есхатологічні міфи: регіональні та культурно-хронологічні особливості

Тема 4. Героїчний епос: специфіка втілення сюжетних ліній у часі та просторі.

Тема 5. Астральні, антропогонічні, календарні та інші міфи в культурах народів світу.

Тема 6. Міфологічні сюжети в сучасному світі. Політичний міф.

Перелік рекомендованої літератури та ресурсів

Гнатюк В. Нарис української міфології / підгот. та опрац. тексту, вступ. ст. і прим. Р. Кирчів. Львів : Ін-т народознавства НАН України, 2000.

Еліаде М. Трактат з історії релігії. Київ: Дух і літера, 2016.

Кемпбелл Дж. Тисячолікий герой. – Л.: Terra Incognita, 2020.

Сминтина О. В. Європейська інтеграція вищої освіти на прикладі співпраці між ОНУ імені І.І. Мечникова та Італією // Консенсус. – 2024. - № 4. – С. 177-190. <https://doi.org/10.31110/consensus/2024-04/177-190>

Сминтина О. В. Принципи добросовісного застосування штучного інтелекту в археологічних дослідженнях // Академічна добросовісність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити добросовісне освітне

середовище / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. . – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. – С. 440-442 <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-182>

Hankiss E. Fears and symbols. An Introduction to the Study of Western Civilization. - Budapest: Central European University Press, 2001.

Kassirer E. The Philosophy of Symbolic Forms (3 volumes). Taylor&Francis, 2023.

Smyntyna O. Maya // Shaping North America: From Exploration to the American Revolution. - Santa Barbara, CA: ABC-CLIO & Bloomsberry Publishing, 2018. – Vol. 1. – P. 637-643.

Smyntyna O. Quetzalcoatl // Encyclopedia of the Atlantic World, 1400–1900: Europe, Africa, and the Americas in An Age of Exploration, Trade, and Empires [2 volumes]. ABC-CLIO, 2017. – Vol. 2. – P. 539-541

Smyntyna O. Structures // Science and Technology in World History, Vol. 1: Beginnings of Human Society to 1500. - Santa Barbara, CA: ABC-CLIO & Bloomsberry Publishing, 2020. – P. 30-34.

Метрополітен (Нью-Йорк, США) Режим доступу: <http://www.metmuseum.org>

Музеї Ватикану <https://www.museivaticani.va/content/museivaticani/en.html>

Музейний простір України. Режим доступу: <http://prostir.museum/>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання виконання завдань на практичних заняттях (моделювання віртуальної екскурсії, інтерпретація витвору мистецтва тощо), роботи на практичних заняттях, виконання індивідуального дослідницького завдання (з наступною його публічною презентацією).

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Поточний та періодичний контроль		Сума балів
Змістовий модуль 1		
Поточний контроль	Індивідуальне дослідницьке завдання (з публічною презентацією виконання)	
40	60	100

Самостійна робота студентів.

Підготовка до практичних занять, робота з літературою та джерелами.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: всі завдання мають виконуватися по дедлайнам, за запізнення з виконанням завдання будуть зніматися бали, пропорційно до терміну запізнення. За перескладання оцінка ставиться на пункт нижче.

Політика щодо академічної доброчесності: На курсі має бути абсолютне дотримання правил академічної доброчесності у відповідності до чинних положень Університету.

Політика щодо відвідування та запізнень: пропуск занять та запізнення не толеруються, але не забороняються (у відповідності до чинних Статуту та положень Університету).

Поведінка в аудиторії: має відповідати рівню здобувача вищої освіти.